

Rathopama–Suttaṃ, Podobenství vozu (Saḷāyatana–Saṃyutta)

Český překlad z páli provedla Bhikkhuní Vajirá – © 2005 Ayukusala <ayukusala@centrum.cz>

Evam me sutam. Ekaṃ samayaṃ bhagavā sāvatthiyaṃ viharati jetavane

Tak jsem slyšel. Při jedné příležitosti pobýval vznešený v Sāvatti v parku Jetavane

anāthapiṇḍikassa ārāme. Tatra kho bhagavā bhikkhū āmantesi: Bhikkhavo 'ti.

v Anāthapindikově klášteře. Tam tehdy vznešený bhikkhy oslovil: Bhikkhové!

Bhadante 'ti te bhikkhū bhagavato paccassosum. Bhagavā etad avoca:

Ctihodný pane, bhikkhové vznešenému odpověděli. Vznešený toto pravil:

Tīhi, bhikkhave, dhammehi samannāgato bhikkhu diṭṭh' eva dhamme

Třemi, bhikkhové, skutečnostmi vybavený bhikkhu již nyní v prožívané skutečnosti

sukhasomanassa bahulo viharati, yoni cassa āraddhā hoti āsavānaṃ khayāya.

příjemného a radosti hojně pobývá, na základě jejímž dosáhne pudů zastavení.

Katamehi tīhi? Indriyesu guttadvāro hoti, bhojane mattaññū, jāgariyaṃ anuyutto.

Kterými třemi? Schopností smyslů brány sřeží, v jídle střídmost dodržuje, bdělost zachovává.

Kathaṅca, bhikkhave, bhikkhu indriyesu guttadvāro hoti?

A jak, bhikkhové, bhikkhu schopností smyslů brány sřeží?

Idha, bhikkhave, bhikkhu cakkhunā rūpaṃ disvā na nimittaggāhī hoti,

Když, bhikkhové, bhikkhu okem tvar uviděl, žádné představy držitelem není,

n' ānubyañjanaggāhī; yatv' ādhikaraṇamenam cakkhundriyaṃ asaṃvutaṃ viharantaṃ

žádné doprovázející myšlenky nadrží; důsledkem toho ve schopnosti oka nerušeně pobývá

abhijjhā-domanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyum. Tassa saṃvarāya

[ani] lačné [ani] trudné zlé neblahodárné skutečnosti [jej] nepřemohou. Takto ochraňujíc

paṭipajjati; rakkhati cakkhundriyaṃ; cakkhundriye saṃvaram āpajjati.

praktikuje; chrání oka smyslovou schopnost; v oka smyslové schopnosti ochranu provádí.

Sotena saddaṃ sutvā na nimittaggāhī hoti, n' ānubyañjanaggāhī...

Uchem zvuk uslyšel, žádné představy držitelem není, žádné doprovázející myšlenky nadrží...

Ghānena gandhaṃ ghāyivā na nimittaggāhī hoti, n' ānubyañjanaggāhī...

Čichem pach čichal, žádné představy držitelem není, žádné doprovázející myšlenky nadrží...

Jivhāya rasaṃ sāyivā... – pe – Kāyena phoṭṭhabbaṃ phusivā... – pe –

Jazykem chuť chutnal... – atd. – Tělem dotyk kontaktoval... – atd. –

Manasā dhammaṃ viññāya na nimittaggāhī hoti, n' ānubyañjanaggāhī;

Myslí jev si uvědomil, žádné představy držitelem není, žádné doprovázející myšlenky nadrží;

yatv' ādhikaraṇamenam manindriyaṃ asaṃvutaṃ viharantaṃ abhijjhā-domanassā

důsledkem toho ve schopnosti mysli nerušeně pobývá; [ani] lačné [ani] trudné

pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyum, tassa saṃvarāya paṭipajjati;

zlé neblahodárné skutečnosti [jej] nepřemohou, takto ochraňujíc praktikuje;

rakkhati manindriyaṃ; manindriye saṃvaram āpajjati.

chrání mysli schopnost; v mysli schopnosti ochranu provádí.

Seyyathāpi, bhikkhave, subhūmiyaṃ cātumahāpathe ājaññaratho yutto assa t̥hito

Právě tak, bhikkhové, jako když na pevné půdě křížovatky vůz se spřežením ušlechtilých koní stojí

odhastapatodo. Tamenam dakkho yoggācariyo assadammasārathi abhiruhitvā vāmena

s bičem po ruce. Když by tam dovedný trenér, krotitel koní, nastoupil a uchopil

hatthena rasmiyo gahetvā, dakkhiṇena hatthena patodaṃ gahetvā, yen' icchakaṃ yad'

do levé ruky otěže a do pravé bič, jakoukoliv cestou by chtěl

icchakaṃ sāreyyapi paccāsāreyyapi. Evameva kho, bhikkhave, bhikkhu imesaṃ

a kdykoliv by chtěl, tam by jel a vrátil se. A právě takto, bhikkhové, bhikkhu

channaṃ indriyānaṃ āraḁkhāya sikkhati, saṃyamāya sikkhati, damāya sikkhati, střežení těchto šesti smyslových schopností trénuje, jejich kontrolu trénuje, jejich kročení trénuje, upasamāya sikkhati. Evaṃ kho, bhikkhave, bhikkhu indriyesu guttadvāro hoti. jejich zklidnění trénuje. A právě takto, bhikkhové, bhikkhu schopností smyslů brány střeží.

Kathaṇca, bhikkhave, bhikkhu bhojane mattaññū hoti? Idha, bhikkhave, bhikkhu A jak, bhikkhové, bhikkhu v jídle střídmost dodrží? Když, bhikkhové, bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso āhāraṃ āhāreti, neva davāya, na madāya, na maṇḁanaṃ ya uvāží moudře potravu, [kterou] přijímá, ani pro hraní, ani pro obveselení, ani vybíravě, na vibhūsanāya, yāvadeva imassa kāyassa ṭhitiyā, yāpanāya, vihirṃsūparatiyā, ani pro zkrášlování, nýbrž jen pro tohoto těla udržování, vyživování, ochranu před poškozením, brahmacariyānuggahāya, iti purāṇaṇca vedanaṃ paṭihaṅkhāmi, navaṇca pro svatého života podporu [— a ví], abych staré [problémové] prožitky zničil a novým vedanaṃ na uppādessāmi, yātrā ca me bhavissati, anavajjatā ca phāsuvihāro cā 'ti. [problémovým] prožitkům nedovolil vznikat, abych byl zdravý a bezúhonný a žil pohodově.

Seyyathāpi, bhikkhave, puriso vaṇaṃ ālimpeyya yāvadeva rohanatthāya, seyyathā vā Právě tak, bhikkhové, člověk ránu by namazal, aby se zahojila, anebo právě tak [člověk] jenom pana akkhaṃ abbhañjeyya yāvadeva bhārassa nittharaṇatthāya. Evaṃ kho, bhikkhave, proto, aby přepravil náklad, promaže kolomazí osy kol. A právě tak, bhikkhové,

bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso āhāraṃ āhāreti, neva davāya, na madāya... – pe – bhikkhu uvāží moudře potravu, [kterou] přijímá, ani pro hraní, ani pro obveselení... – atd. –

brahmacariyānuggahāya, iti purāṇaṇca vedanaṃ paṭihaṅkhāmi, navaṇca pro svatého života podporu [— a ví], abych staré [problémové] prožitky zničil a novým vedanaṃ na uppādessāmi, yātrā ca me bhavissati, anavajjatā ca phāsuvihāro cā 'ti. [problémovým] prožitkům nedovolil vznikat, abych byl zdravý a bezúhonný a žil pohodově.

Evaṃ kho, bhikkhave, bhikkhu bhojane mattaññū hoti.

A právě takto, bhikkhové, bhikkhu v jídle střídmost dodrží.

Kathaṇca, bhikkhave, bhikkhu jāgariyaṃ anuyutto hoti? Idha, bhikkhave, bhikkhu divasaṃ A jak, bhikkhové, bhikkhu bdělost zachovává? Zde, bhikkhové, bhikkhu ve dne caṅkamaṇa nisajjāya āvaraṇīyehi dhammehi cittaṃ parisodheti. meditací kráčení a sezení od blokujících jevů mysl čistí.

Rattiyā paṭhamaṃ yāmaṃ caṅkamaṇa nisajjāya āvaraṇīyehi dhammehi cittaṃ parisodheti. V první části noci meditací kráčení a sezení od blokujících jevů mysl čistí.

Rattiyā majjhimamaṃ yāmaṃ dakkhiṇena passena sīhaseyyamaṃ kappeti pāde pādaṃ V prostřední části noci na pravém boku uléhá jako lev, nohu na nohu

accādhāya sato sampajāno utthānasaññaṃ manasi karitvā.

klade všímavě a s jasným věděním jak vnímat vstávání upře na něj pozornost.

Rattiyā pacchimaṃ yāmaṃ paccuttthāya caṅkamaṇa nisajjāya āvaraṇīyehi

V poslední části noci, když vstane, meditací kráčení a sezení od blokujících

dhammehi cittaṃ parisodheti.

jevů mysl čistí.

Evaṃ kho, bhikkhave, bhikkhu jāgariyaṃ anuyutto hoti.

A právě takto, bhikkhové, bhikkhu bdělost zachovává.

Imehi kho, bhikkhave, tīhi dhammehi samannāgato bhikkhu diṭṭh' eva dhamme

Těmito, bhikkhové, třemi skutečnostmi vybavený bhikkhu již nyní v prožívané skutečnosti

sukhasomanassa bahulo viharati, yoni cassa āradhā hoti āsavānaṃ khayāyā 'ti.

příjemného a radosti hojně pobývá, na základě jejímž dosáhne pudů zastavení.

Idam avoca bhagavā. Attamaṇā te bhikkhū bhagavato bhāsitaṃ abhinandunti.

Tak pravil vznešený. Spokojeně se ti bhikkové z promluvy vznešeného radovali.